

Vannak olyanok, akik az utcán esznek. Nemcsak esetlegesen, egyszer-másszor sült gesztenyét vagy cukorkát, hanem rendszerint, nem is szegény otthonlan emberek, hanem úriemberek, úrinők mindenfélét, összevissza. Mintha sehol másutt nem ízlenék nekik az étel, mint az utcán. Otthon soha sincs étvágyuk. Az utcán azonban mohón és sietve falnak. Kiflit és sárgarépát, kolbászt és krémeslepényt. Láttam egy bundás hölgyet, aki tizenöt fokos hidegben ecetes uborkába harapott bele a kocsiúton.

•

Egyik mozinkban kínai képeket vetítettek a most kezdődött háborúról. A nézőtéren fiatal kínai bámulta a vásznat. Vajon mit érezhetett az a fiatalember a távoli idegenben, amikor halott testvéreit látta a hordágyon feküdni, s talán apját, anyját, nagymamáját ismerhette föl a menekülő tömegében? Ma a regényes borzalmak korát éljük.

*1932. február 16., kedd, 7. old.*

# Ócskapiac 1932-ben

## Séta a Teleki-téren

**A**z ócskapiac a legdúsabb béke éveiben is utolsó gyűjtőtelepe volt a nagyváros lim-lomának. De micsoda gazdagságot és bőséget jelentett a békebeli ócskapiac a maihoz képest.

Vásárolni, újat kapni a régi helyett, vadonatúj ruhákba öltözni, a műhelyből kikerült bútorokkal ékesíteni lakásunkat nagy öröm. Micsoda ünnepi érzés fog el bennünket még a falusi vásárban is ropogós csizmák, patyolatféhér vásznak, csillogó üvegáru között. Minden nagyvárosban van azonban egy jelentős népréteg, mely soha életében nem vett és nem kapott semmi újat. Minden, ami van, minden, amit hord, valamikor már másé volt. A francia bolhapiacnak nevezi az ócskapiacát, az angol másodkézi árunak

mondja azt, ami nem új, de a bolhapiacban kedélyesség van, a másodkézi áruban még tisztaság és csín is lehet.

A mai budapesti ócskapiac olyan, mint valami visszás, lidérces álom. Fonákjára fordított öröm. Minden, amit itt látunk, rozoga, törött, szutykos, ócska, rozsdás, elrontott. Szinte valószínűtlennek rémlik, hogy ezt a lim-lomot még valamire használni is lehet, hogy ebben valakinek még öröme lehetik.

A bódék, melyekben még néhány hasznavehető holmi akad, üresek és elhagyottak. Úgy tizenegy óra tájban a tér szélén, két sorba szorosan egymás mellé állanak az eladók, de a két sor között hömpölygők csaknem mindegyike is szorongat valamit markában, amit hol halkán, hol hangosan kínál eladásra. A fiatalemberek többnyire órát árulnak, s ezt többnyire suttogva kínálják. Egy férfi nikkal cigarettatárcát szorongat, olyasfélét, mint amilyent férfiruha-áruházakban szoktak ajándékkul osztogatni. Ez minden árulni valója. Egy öregember, akinek lába rongyokba van bugyolálva, tíz fillérért kínálgat egész estig egy tollatörött kulcsot, egy kopott csavart s egy vízvezetéki csat felső részét. Nem akad rá vevő. A férfiak mind soványak, az asszonyok között akad néhány kemenceszerűen vastag is. Roskatag alakjuk a fakó kendőkben szinte bibliai szenvedést tükröz. Egyikőjük előtt a földön gombok vannak kirakva. A gombok között alig van két egyforma. Itt-ott régimódi, tölcéses gramofont recsegtetnek, használt tűvel, repedezett lemezekre. Tíz fillérért kelesztett süteményt árulnak. Túrósat, mákosat. Akkorra egy-egy, mint holmi cipő. Itt minden olcsó. Fillérekbe megy minden. Tortaszeletet is kapni tíz fillérért, szép rózsaszínűt, barnát, pirosat. Cukrot két fillérért. Az asszonyok többnyire ezt veszik, de olyik adós marad az árával. Vásárolni alig vásárol valaki.

Egy öt éves fiúcskát öltöztet föl az édesanyja tetőtől-talpig ócskába. Télikabátkáját két pengő hetvenért vette, kesztyűjét negyven fillérért, sapkáját harmincért. A kisfiú szeme ragyog az örömtől. Látunk néhány hiányos, csorba sakkfigurát, elcsámpult s a nedvességtől megkérgesedett gyermekcipőt, rúd játékbabákat, repedt tányérokat, csorba bögréket, régi fényképeket, kinyúlott harisnyakötő-gummit, elromlott kávédarálót, vashajtút, fakult papírrózsákat cserépben, egy csupor gyanús szilvalekvárt, tintásüveget, leszedett rádiódrótot, rozsdás falbontó szerszámokat, orrfecskendőt, egy marék fokhagymát, melyet tulajdonosa rétesbe, tortába, palacsintába ajánl tréfásan, azután látunk német háziáldást, kiégett villanykörtét, imádságos könyvet, piszkos falovat, ócska ókulát, azonkívül cipőt, cipőt, rengeteg sarkalt, talpalt és fejtelt cipőt, még báli topánkát is. Úgy látszik, a saját jobbik lábbelijét árulja valamennyi, mert a lábán mindegyiknek csak szakadt van. Falusi legény harmonikát próbálgat. Egy asszony kis bögrében na-

gyon szép kacsaszírt kínál. Az egész nem több két-három decinél. Atyafi csizmát akar venni ganéjhordásra.

– Akár kolbászt is hordhat ebben – biztatja az eladó, de nem bírnak meg-  
egyezni.

Egy asszony egyetlen párnáját árulja, az utolsót. Ő maga csupa toll.

Egy műpártoló tíz fillért kínál egy fölívágtalan könyvért. Címe: „A ke-  
nyérkeresés művészete ...”

*1932. február 21., vasárnap, 9. old.*

# Pesti utca

**D**élben melegen sütött a februári nap. Az ablakok vakítóan tündököl-  
tek az ezüst csillogásban, a Vérmező lazuló hószőnyege gyémánt-  
fényben szikrázott. Egyszerre valamelyik mellékutcából a házak mellett  
lapulva előmászott egy öregúr. „Az öregúr.” Utoljára egy szeptember végi  
napsütésben láttuk az utcán. Azóta benn kuksolt a lakásban. Nem mozdult  
ki. Az öregúr nagyon öreg, elmúlt nyolcvan esztendő, s ha a kocsión át  
akar csoszogni, már évek óta megvárja, míg valaki átsegíti. Egész télen nem  
jutott eszünkbe az öregúr. Most örülünk, hogy látjuk. Hát él. Derűs érzések  
támadnak bennünk. Közeledik a tavasz, az öregúr sétál. Mintha az első  
fecskét látnók cikázni a levegőben.

•

A községi élelmiszerárusító bódéból kilép egy hajlott hátú, ütött-kopott  
ember. Hóna alatt hatalmas kenyeret szorongat. Egy egész kenyeret. Most  
vette. A bódé háta mögül, a másik oldalról egy suhanc lopakodik oda,  
hátról kihúzza az ember hóna alól a kenyeret, majd villámgyorsan eltűnik  
a házak között. Az utcán kevesen járnak, senkinek sincs kedve igazságot  
tenni, visszaszerezni a rablott jószágot. Egy fiatal lány torkaszakadtából  
kacag. A szegény ember körül néz, senkit se lát. Többször megfordul saját